

شکسپیر، ایران و شرق

سیروس غنی

ترجمه‌ی

مسعود فرهمندفر

(دانشگاه علامه طباطبائی)

انشارات فرورید

فهرست مطالب

۵	.....سخن مترجم
۹	.....مقدمه
۱۳	.....خلاصه‌ای از زندگی شکسپیر
۲۳	.....دوران «تودور»ها در انگلستان و عصر صفوی در ایران
۲۳	.....پادشاهی تودورها
۲۳	.....هنری هفتم (۱۴۸۵-۱۵۰۹)
۲۵	.....هنری هشتم (۱۵۰۹-۱۵۴۷)
۲۷	.....ادوارد ششم (۱۵۴۷-۱۵۵۳)
۲۸	.....ماری (۱۵۵۳-۱۵۵۸)
۲۸	.....الیزابت (۱۵۵۸-۱۶۰۳)
۳۵	.....شاهنشاهی صفوی
۳۵	.....خلاصه‌ای از تاریخ ایران باستان
۴۰	.....خاندان صفویان

دوران «تودور»ها در انگلستان (۱۴۸۵-۱۶۰۳)

و عصر صفوی در ایران (۱۴۹۵-۱۷۲۰)

پادشاهی تودورها

هنری هفتم (۱۴۸۵-۱۵۰۹)

پادشاهی خاندان تودور با هنری از ریچموند (۱۴۵۷-۱۵۰۹) آغاز شد. تودورها به خانواده کوچکی از «انگلسی»^۱ برمی‌گردد که با خاندان‌های سضتی در انگلیس، فرانسه و ولز مرتبط بودند. پدر بزرگ هنری، اُون تودور،^۲ محفیانه با کاترین دو والوا،^۳ بیوه هنری پنجم، ازدواج کرد؛ در نتیجه، زمانی که هنری ششم به تاج و تخت رسید تودورها اعتبار و احترام بسیاری یافتند. تر هنری، از جانب مادر، به جان گونت افسانه‌ای می‌رسید. هنری هفتم یگانه پسر دمووند تودور، ازل ریچموند، بود. او تا چهارده سالگی در جنوب ولز زندگی می‌کرد و همواره از ریشه ولزی خود آگاه بود و نسبت به ولزی‌ها تعهد ولزی‌ها نیز در عوض در «جنگ رزها»^۴ طرف خاندان لنکستر را

1. Angles: جزیره‌ای در کرانه شمالی ولز

2. Owen Tudor (1400-1461)

3. Catherine de Valois (1401-1437)

4. The War of the Roses: جنگ رزها نام جنگ‌هایی بود که در نیمه دوم سده پانزدهم در

نیمه سده ۱۴۵۵ تا ۱۴۸۵ بین دو خاندان قدرتمند لنکستر با نشان «رز سرخ» و خاندان

یورک - نشان «رز سفید» و طرفداران آن‌ها در انگلستان در گرفت. علت این درگیری‌ها تلاش هر

یک طرف از خاندان برای رساندن یکی از اعضای خود به پادشاهی انگلستان بود.

گرفتند. بنابراین، از همان ابتدا هنری تهدیدی بالقوه برای حاکمان خاندان یورک به حساب می‌آمد و تلاش‌هایی هم برای از بین بردن او انجام شد. شاه ریچارد سوم (۱۴۵۲ تا ۱۴۸۵) فرزند دوک یورک بود. برادرش ادوارد چهارم او را به مقام دوکِ گلاستر منصوب کرد و او نیز شایستگی‌اش را در جنگ رزها نشان داد. پس از مرگ ادوارد چهارم در ۱۴۸۳، ریچارد سرپرست برادرزاده‌اش ادوارد پنجم شد ولی خیلی زود تاج و تخت را تصاحب و ادعا کرد پسران ادوارد چهارم «نامشروع» هستند. اغلب تاریخ‌دانان معتقدند ریچارد سوم بسیار خشن بوده و ادوارد پنجم و برادرانش را به قتل رسانده است. در هر صورت، این شایعات موجب شد محبوبیت ریچارد از بین برود. در تمام این مدت، هنری تودور مترصد فرصت بود و سرانجام در ۱۴۸۵ لشکری عظیم را گرد هم آورد و در «نبرد بازوُرت»^۱ نیروهای ریچارد را شکست داد. در این نبرد، ریچارد کشته شد و هنری تودور به‌عنوان هنری هفتم بر مسند قدرت نشست.

این‌گونه بود که سرانجام جنگ رزها و نبردهای پی‌درپی آن در دوران حکومت هنری ششم و ریچارد سوم به پایان رسید. هنری در کلیسای وست‌مینستر تاج‌گذاری کرد و توانست با متحدکردن خاندان‌های لنکستر و یورک صلحی پایدار را ایجاد کند. هنری هفتم از خاندان رز قرمز (لنکستر) با الیزابت، وارث خاندان رز سفید (یورک)، وصلت کرد، و این ازدواج مشروعیت تودورها را تضمین کرد. هنری در آوریل ۱۵۰۹، در پنجاه‌و دو سالگی، درگذشت.^۲

خاندان تودورها از سه نسل تشکیل شده بود: هنری هفتم و هنری هشتم (۱۵۰۹-۱۵۴۷)؛ پسرش ادوارد ششم (۱۵۴۹-۱۵۵۳)؛ و دختران او ماری

1. Battle of Bosworth

۲. شکسپیر در نُه نمایشنامه به موضوع «جنگ رزها» و پادشاهان پی‌درپی پرداخته است: *هنری ششم* (قسمت‌های اول و دوم و سوم)، *ریچارد دوم*، *ریچارد سوم*، *هنری چهارم* (قسمت‌های اول و دوم)، *هنری پنجم* و *هنری هشتم*.